

HISTORISCHE VERENIGING NEPOMUK BOXMEER

Beste leden, op **maandag 16 april** komt de heer **Ton Spamer** uit Deurne naar onze kapel om een lezing te houden over

Toponiemen in onze streek

Ton Spamer is historicus en houdt zich sinds 15 jaar bezig met toponiemen.

Hij publiceerde o.a. over Deurne in de Brons- en IJzertijd en over de parochie Deurne vóór 1800. Een publicatie over Deurnese toponiemen in de periode 1300-1900 staat op stapel, evenals een Zuidoost-Brabants Toponymisch Glossarium.

Gehuchten, dorpen, steden en streken en velden en plaatsen kregen vaak hun naam door de geografische verschijningsvorm, de persoon die er woonde, of een gebeurtenis die er plaatsvond. Sommige plaatsnamen zijn onmiskenbaar van Romeinse oorsprong. Nijmegen (Noviomagus). Plaatsnamen die eindigen op -donk, -holt, -horst, -laar, en -bos stammen van na 1000 na Chr. Nadien zijn veel plaatsnamen verder verbasterd.

In zijn lezing, middels een powerpoint presentatie, gaat Ton Spamer aan de hand een aantal toponiemen uit de Gemeente Boxmeer met U op reis naar het verleden en het landschap van weleer.

Hij zal wijzen op betekenis verbanden en ook waarschuwen voor volksetymologie, verklaringen van toponiemen zonder enige kennis van de taalkundige (on)mogelijkheden. Toponiemen hebben de eigenaardigheid dat ze ons zowel de goede als de verkeerde richting kunnen wijzen. Omdat in Brabant een **kulert** vroeger de naam voor een kievit was, heeft men in Deurne de Kulertseweg altijd voor een Kievits-weg aangezien. En er zijn nog altijd vogelliefhebbers die dat ter plekke willen verdedigen.

Maar het volgende rijtje maakt aan die droom een definitief einde: 1439 Culenvoord - 1579 Cuylenfort - 1582 Cuylesfort - 1601 Cuylsvort - 1613 Cuelsvoird - 1630 Culitsvort - 1678 Culit of Culisvort - 1685 Kuelit - 1705 Kuelitsche Straet.

Het was oorspronkelijk een **voorde** -een doorwaadbare plek in de beek die Vlier of Bakelse Aa heette, vlak bij een aantal leemkuilen. Het was m.a.w de kuilen-voorde. Door afslijping ontstond daaruit tenslotte de Kuelitsestraat. Dat woord begreep geen mens meer. Maar een kulert kende men wèl. En dus werd het een Kulertseweg, een weg die ondanks de nog altijd aanwezige kieviten duidelijk de verkeerde richting is uitgegaan.....

Vortum (Voortheem) heeft ook te maken met een voorde (doorwaadbare plek in een beek) Het toponiem **-spieker-** wijst ons daarentegen juist in de goede richting, namelijk naar de Romeinen. Die noemden een voorraadschuurt(tje) een -spicarium-, dat in het Duits nog bewaard is gebleven in het woord -speicher- ofwel voorraad(schuur). Het Duitse -speichern- betekent daarom nog altijd -opslaan-, ook op een pc! Zo kan een eenvoudig bouwseltje op een eerbiedwaardige aanwezigheid wijzen. Tomakkers zijn wat dat betreft ook beroemd.

Bakel heette in 714 Bagaloso en in 721 Baclaos. Dat wijst op de aanwezigheid van een bevolking die hier al woonde toen de Romeinen nog moesten komen en de Franken nog in geen velden of wegen te bekennen waren. En mocht er een **Heittrak** of een **Engveld/Engstraat** (of een Engeland) in de buurt van Boxmeer liggen, dat heeft dat verrassende gevolgen! Een **dans- of gerechtslinde** binnen de grenzen van de gemeente is aanleiding voor weer een heel andere excursie naar het verleden.

Er zullen op deze avond heel wat raadsels opgelost worden. Erg verrassend en leerzaam zodat u deze avond in het licht van de Boxmeerse historie niet mag missen.

We verwachten dan ook een grote opkomst!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Tot ziens op maandag 16 april om 20.00 uur in de Nepomukkapel.

Met een vriendelijke groet, Dick Reijnen.

